

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің докторанты Насихат Набиолланың «8D02304-Әдебиеттану» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындаған хикаят)» атты докторлық диссертациялық жұмысына шетелдік кеңесшісінің

ШІКІРІ

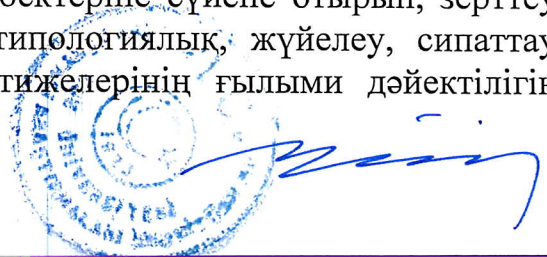
Диссертант Набиолла Насихаттың «Қытайдағы қазақтардың аңыздық прозасы (миф, хикая, аңыз, әпсана-хикаят)» атты диссертациялық жұмысы қазіргі отандық фольклортану ғылымындағы өзекті бағыттардың бірі – шетелдегі қазақтардың рухани мұрасын кешенді зерттеуге арналған іргелі ғылыми еңбек болып табылады. Жұмыста Қытайдағы қазақ диаспорасының аңыздық прозасы алғаш рет дербес зерттеу нысаны ретінде алынып, жүйелі түрде жанрлық, құрылымдық және типологиялық тұрғыдан қарастырылған. Бұл – қазақ фольклортану ғылымындағы деректік қорды толықтырумен қатар, ұлттық рухани мұраны тұтас қарастыруға бағытталған маңызды ғылыми қадам.

Диссертацияның өзектілігі айқын әрі ғылыми тұрғыдан негізделген. Автор шетелдегі қазақтардың фольклорлық мұрасы, әсіресе прозалық жанрлары осы уақытқа дейін толыққанды зерттелмегенін нақты деректер арқылы дәлелдей отырып, зерттеу тақырыбының қажеттілігін көрсетеді. Қытайдағы қазақтардың тарихи-әлеуметтік жағдайы, мәдени оқшаулануы мен соған байланысты қалыптасқан фольклорлық ерекшеліктер ғылыми тұрғыдан орынды сипатталған. Бұл еңбек ұлттық фольклорды тек географиялық шеңберде емес, тұтас этномәдени кеңістік ретінде қарастыруға мүмкіндік береді.

Зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттері нақты қойылған және жүйелі түрде жүзеге асырылған. Автор аңыздық прозаны жанрлық тұрғыдан жіктеу, оның құрылымдық ерекшеліктерін анықтау, сюжеттік-мотивтік жүйесін саралау және аймақтық ерекшеліктерін ашу бағытында кешенді талдау жүргізген. Әсіресе, миф, хикая, аңыз және әпсана-хикаят жанрларының өзара айырмашылықтары мен ұқсастықтарын салыстырмалы-типологиялық әдіс арқылы көрсетуі жұмыстың ғылыми деңгейін арттыра түседі.

Диссертацияның ғылыми жаңалығы айқын көрінеді. Ең алдымен, Қытайдағы қазақтардың аңыздық прозасы алғаш рет монографиялық деңгейде кешенді түрде зерттелген. Бұрын ғылыми айналымға енген тың мәтіндердің енгізілуі, олардың жанрлық және мазмұндық тұрғыдан талдануы – жұмыстың маңызды нәтижелерінің бірі. Сонымен қатар, зерттеу барысында аймақтық ерекшеліктер мен жалпыұлттық фольклор арасындағы сабақтастық пен айырмашылықтардың анықталуы фольклортану ғылымына қосылған елеулі үлес ретінде бағаланады.

Жұмыстың теориялық-әдіснамалық негізі берік. Автор отандық және шетелдік фольклортанушы ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып, зерттеу әдістерін дұрыс тандаған. Салыстырмалы-типологиялық, жүйелеу, сипаттау әдістерінің тиімді қолданылуы зерттеу нәтижелерінің ғылыми дәйектілігін

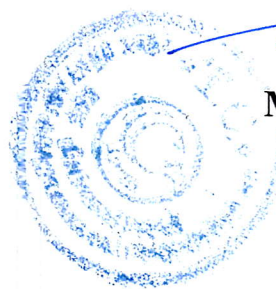
қамтамасыз етеді. Әсіресе С.Қасқабасов бастаған қазақ фольклортану мектебінің теориялық тұжырымдарын орынды пайдалану жұмыстың ғылыми негізділігін күшейтеді.

Диссертацияның практикалық маңызы да жоғары. Зерттеу нәтижелерін жоғары оқу орындарында фольклортану, әдебиеттану пәндері бойынша оқу процесінде, арнайы курстар мен семинарларда қолдануға болады. Сонымен қатар, бұл еңбек болашақта қазақ халық прозасын аймақтық тұрғыдан зерттеуге бағытталған ғылыми жұмыстарға негіз бола алады. Ұсынылған материалдар мен ғылыми тұжырымдар ұлттық мәдени мұраны сақтауға және оны ғылыми айналымға енгізуге қызмет етеді.

Жұмыстың құрылымы логикалық тұрғыдан жүйелі құрылған. Кіріспе, төрт тарау және қорытынды бөлімдер өзара сабақтасып, зерттеу мәселесін толық ашуға бағытталған. Әр тарауда қарастырылған мәселелер нақты деректермен, ғылыми талдаулармен негізделген. Автордың ғылыми ойлау жүйесі, материалды талдау қабілеті және қорытынды жасау дағдылары жоғары деңгейде екендігі байқалады.

Қорытындылай келе, Набиолла Насихаттың 8D02304 – Әдебиеттану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Қытайдағы қазақтардың аңыздық прозасы (миф, хикая, аңыз, әпсана-хикаят)» атты диссертациялық жұмысы ғылыми жаңалығы бар, теориялық және практикалық маңызы жоғары, өзекті тақырыпқа арналған толыққанды зерттеу болып табылады. Осыған байланысты ұсынылған диссертацияны жоғары ғылыми деңгейде орындалған еңбек ретінде бағалап, диссертантқа философия докторы (PhD) дәрежесін беруге толық негіз бар деп есептеймін.

**Пікір білдіруші:
Шетелдік кеңесші,
доктор, профессор**

Метин Екижи